

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 808/2016-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 422/2004, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 422/2004 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 422/2004 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré jej j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Petra Harakályho, Mlynská 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2015 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 422/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu sp. zn. 18 C 422/2004 ústavný súd zistil, že s'ťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne je účastníčkou napadnutého konania o priznanie náhrady škody na zdraví (bolestnom a s'ťažení spoločenského uplatnenia, pozn.) spôsobenej dopravnou nehodou. Žaloba bola podaná 22. novembra 2004.

S'ťažovateľka v s'ťažnosti okrem iného uvádza:

„Nakoľko od podania žaloby až do roku 2006 nebolo vo veci vytýčené žiadne pojednávanie, právny zástupca podaniami zo dňa 17. 3. 2006 a 22. 9. 2006 urgoval súd, aby vo veci začal riadne konať a nariadil vo veci pojednávanie. Aj napriek uvedeným urgenciám sa prvé pojednávanie vo veci konalo až dňa 29. 1. 2009.

Okresný súd vydal uznesenie zo dňa 27. 7. 2009, v ktorom ustanovil vo veci súdneho znalca [REDAKOVANÉ] z odvetvia psychiatrie a znalkyňu [REDAKOVANÉ] z odvetvia otorinolaringológie. Následne uznesením zo dňa 6. 10. 2009 osobu súdneho znalca z odvetvia psychiatrie zmenil a vypracovaním znaleckého posudku poveril znalca [REDAKOVANÉ]. Nakoľko znalec [REDAKOVANÉ] zomrel, súd opätovne dňa 20. 11. 2009 zmenil osobu ustanoveného znalca a úlohou vypracovať znalecký posudok poveril [REDAKOVANÉ]. Súd uložil znalkyni úlohu vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní. Nakoľko znalecký posudok nebol v stanovenej lehote podaný, právny zástupca sťažovateľky podaním zo dňa 3. 3. 2010 urgoval vypracovanie znaleckého posudku. Na to okresný súd uznesením zo dňa 11. 3. 2010 znovu zmenil osobu súdneho znalca, pričom ustanovil [REDAKOVANÉ] a uznesením zo dňa 29. 3. 2010 opätovne zmenil poverenú osobu znalca tým, že tento krát ustanovil znaleckú organizáciu Psychiatrickú nemocnicu [REDAKOVANÉ]. Súd v uznesení opätovne stanovil lehotu na vypracovanie znaleckého posudku v dĺžke 30 dní. Nakoľko v tejto lehote nedošlo k vypracovaniu a podaniu znaleckého posudku, právny zástupca sťažovateľky opätovne podaním zo dňa 15. 6. 2010 urgoval vypracovanie znaleckého posudku. Na to súd dňa 17. 6. 2010 vydal uznesenie, v ktorom už po piatykrát zmenil osobu ustanoveného znalca a vypracovaním znaleckého posudku poveril [REDAKOVANÉ]. V uznesení znovu stanovil 30-dňovú lehotu na podanie znaleckého posudku. Znalecký posudok v stanovenej lehote opäť nebol podaný, preto právny zástupca sťažovateľky urgoval jeho vypracovanie. Znalecký posudok z odvetvia psychiatrie však ani napriek tomu nebol dovtedy podaný.

Vyššie popísaným priebehom konania a postupom súdu v tomto konaní bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo sťažovateľky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd. Konanie na okresnom súde, v ktorom sa sťažovateľka domáha náhrady škody na zdraví

prebieha už 11 rokov bez toho, aby bolo vo veci meritórne rozhodnuté súdom prvého stupňa. Tento stav spôsobila skutočnosť, že prakticky v celom priebehu konania sa vyskytovali a doteraz vyskytujú prieťahy v konaní, či už zo strany okresného súdu alebo súdom ustanovených znalcov.

Skutkový základ konania je pokiaľ ide o samotný vznik škody na zdraví, zavinenie škody či zodpovednosť za škodu, ako aj posúdenie existencie poistno-právneho vzťahu z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, medzi stranami nesporný. Teda ani právne vyhodnotenie týchto skutočností nemôže súdu spôsobovať výnimočné ťažkosti. Jedinou spornou skutočnosťou medzi účastníkmi konania je samotné bodové hodnotenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia a otázka primeraného zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Pokiaľ ide o samotné bodové hodnotenie tak bolesti ako aj sťaženia spoločenského uplatnenia, toto sťažovateľka preukázala v konaní legitímnym spôsobom, a to predložením lekárskeho posudku vyhotovených v súlade s ustanoveniami vyhlášky č. 32/1965 Zb. Pokiaľ bolo toto bodové hodnotenie vzhľadom na námietky žalovanej v konaní sporné, mohli byť sporné otázky odstránené včasnými podanými znaleckými posudkami. Samotné zvýšenie odškodnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. je v zmysle právnej úpravy ponechané na úvahe súdu.

Sťažovateľka, resp. jej právny zástupca po podaní žaloby aktívne pristupovali k napredovaniu súdneho konania, včas podávali svoje vyjadrenia, navrhovali potrebné dôkazy, zaujímali stanoviská k vykonaným dôkazom. O aktívnom prístupe sťažovateľky resp. jej právneho zástupcu svedčí, že právny zástupca viackrát urgoval či už vytýčenie pojednávania vo veci alebo podanie znaleckého posudku

Pokiaľ ide o postup samotného súdu, v prvom rade je potrebné konštatovať, že konanie prebieha 11 rokov, čo jej vzhľadom na pomerne nízku právnu a faktickú zložitosť veci zjavne neprimeranou dĺžkou konania. Pri tak dlhom trvaní súdneho konania bez právoplatného rozhodnutia vo veci sa úplne stráca význam, účinok a účel súdneho konania, ktorý je definovaný v § 1 Občianskeho súdneho poriadku.

V danej veci je v neposlednom rade dôležitý aj význam predmetnej prejednávanej veci pre sťažovateľku. Sťažovateľka utrpela pri predmetnej dopravnej nehode ťažkú ujmu na zdraví, v dôsledku čoho sa jej zásadne zmenila kvalita života. Pre sťažovateľku má

uplatnený nárok podstatný význam pre možnosť jej ďalšieho prežívania života a kompenzácie jej zdravotného postihnutia. Skutočnosť, že sa 11 rokov nemôže v súdnom konaní domôcť riadneho a spravodlivého odškodnenia ju napĺňa aj vzhľadom na jej zdravotný stav pocitom bezradnosti a straty dôvery v reálnu možnosť uplatnenia práva na súdnu ochranu.“

Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie žiada, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, prizná jej finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 355,73 €.

Požadovanú výšku finančného zadosťučinenia odôvodňuje takto:

„... rozsah požadovaného finančného zadosťučinenia s prihliadnutím na ustanovenie § 50 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, zdôvodňuje mimoriadnymi okolnosťami prípadu.

Predmetom súdneho konania, v ktorom dochádza k prietahom v konaní, je náhrada škody na zdraví sťažovateľky. Dosiahnutie uspokojenia oprávneného nároku v predmetnom konaní síce nemôže sťažovateľke vrátiť zdravie, ktoré predmetným úrazom utrpénym pri dopravnej stratila, avšak finančná kompenzácia tejto straty významným spôsobom prispieva aspoň k čiastočnému návratu sťažovateľky do reálneho každodenného života. Skutočnosť, že sťažovateľka sa 11 rokov musí domáhať svojich oprávnených nárokov na súde, a to bez toho, aby bolo po tak dlhú dobu meritórne rozhodnuté vo veci aspoň prvostupňovým súdom spôsobuje, že sa znižuje reálny význam poskytnutého odškodnenia a navyše je sťažovateľka po tak dlhú dobu vystavená zjavnej právnej neistote plynúcej z jej nedoriešených právnych vzťahov týkajúcich sa náhrady spôsobenej škody na zdraví.“

Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 3624/2016 zo 7. októbra 2016, v ktorom sa uvádza:

«Dávam Vám do pozornosti skutočnosť, že v správnom denníku sťažností súdu neevidujeme sťažnosť týkajúcu sa prietáhov v predmetnom konaní sp. zn. 18 C/422/2004, podanú v zmysle ustanovení zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) a teda konštatujem, že sťažovateľka nevyčerpala právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie, ktorých je sťažovateľka podľa uvedeného zákona oprávnená.

Z prehľadu jednotlivých úkonov a z obsahu predmetných spisových materiálov je možné konštatovať nečinnosť tunajšieho súdu v konaní sp. zn. 18 C/422/2004, a to v období od 22. 11. 2004 do dňa 01. 06. 2007, no je nutné spomenúť, že v tomto prípade ide o skutkovo zložitú vec a k celkovej dĺžke konania prispela aj niekoľkonásobná zmena osoby znalca a to v období od 06. 10. 2009 do 03. 11. 2010 a to predovšetkým z dôvodu pracovnej vyťaženia znalcov. A zároveň poukazujem aj na skutočnosť, že v konaní viackrát došlo k zmenám zákonného sudcu.

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky a v prípade záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov porušené bolo, žiadam, aby súd zvážil dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia a nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v celej uplatnenej výške s poukazom na to, že v čase neefektívnej činnosti súdu v období od 22. 11. 2004 do 01. 06. 2007 bolo predmetom konania 7.070,30 Eur s príslušenstvom a primerané zadosťučinenie by malo byť primerané k predmetu konania a taktiež ku času kedy prietahy v konaní nastali.»

Z predloženého spisového materiálu okresného súdu ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

1. Dňa 24. novembra 2004 podala sťažovateľka žalobu.
2. Dňa 17. marca 2006 a následne 12. februára 2007 sťažovateľka podala žiadosti o nariadenie termínu pojednávania.
3. Uznesením okresného súdu z 18. júna 2007 bol žalovaný vyzvaný na vyjadrenie k žalobe.

4. Sťažovateľka urgovala 17. decembra 2007 nariadenie termínu pojednávania.
5. Dňa 2. mája 2008 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe.
6. Sťažovateľka 3. júna 2008 opätovne urgovala nariadenie termínu pojednávania.
7. Okresný súd doručil vyjadrenie žalovaného k žalobe žalobcovi 15. augusta 2008.
8. Sťažovateľka podaním z 24. novembra 2008 žiadala o nariadenie termínu pojednávania.
9. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 29. januára 2009; z dôvodu čiastočného plnenia žalovaným sťažovateľka čiastočne vzala žalobu späť. Pojednávanie bolo odročené na 26. marec 2009 z dôvodu potreby vykonania znaleckého dokazovania.
10. Účastníci konania predložili na výzvu okresného súdu otázky pre znalca – žalovaný 23. februára 2009 a sťažovateľka 4. februára 2009.
11. Pojednávanie nariadené na 26. marec 2009 bolo odročené na účely nariadenia znaleckého dokazovania (účastníci doplnili otázky pre znalcov – 7. apríla 2009 sťažovateľka a 16. apríla 2009 žalovaná).
12. Uznesením z 27. júla 2009 okresný súd ustanovil znalca. Následne došlo k zmene v osobe znalca z dôvodu pracovnej vyťaženia, o ktorej okresný súd rozhodol uzneseniami zo 6. októbra 2009, z 20. novembra 2009 a 11. marca 2010.
13. Sťažovateľka podala urgenciu 9. marca 2010.
14. Dňa 4. marca 2010 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok z oblasti ORL.
15. Uznesením z 29. marca 2010 okresný súd ustanovil znaleckú organizáciu na účely vypracovania psychiatrického posudku; následne okresný súd 17. júna 2010 vydal uznesenie o zmene znalca.
16. Sťažovateľka podala 15. júna 2010 žiadosť o oznámenie stavu konania.
17. Okresnému súdu bol 8. októbra 2010 doručený znalecký posudok z oblasti psychiatrie.
18. Uznesením z 3. novembra 2010 okresný súd ustanovil znalca z oblasti traumatológie a uložil povinnosť účastníkom zložiť preddavok na trovy dokazovania.
19. Sťažovateľka podala 25. novembra 2010 odvolanie proti výroku o preddavku na trovy.

20. Uznesením okresného súdu z 3. februára 2011 bol zrušený výrok o povinnosti zložiť preddavok na trovy vo vzťahu k sťažovateľke.

21. Sťažovateľka podala 7. februára 2011 žiadosť o nariadenie termínu pojednávania.

22. Znalecký traumatologický posudok bol okresnému súdu doručený 13. apríla 2011.

23. Sťažovateľka podaním z 12. mája 2011 okresnému súdu oznámila, že žalovaný jej čiastočne plnil.

24. Pojednávanie nariadené na 16. jún 2011 bolo odročené na účely doplnenia znaleckého dokazovania.

25. Uznesením z 28. septembra 2011 okresný súd priznal znalečné.

26. Účastníci predložili doplňujúce otázky pre znalca podaniami z 2. novembra 2011 (sťažovateľka) a 11. januára 2012 (žalovaný).

27. Doplnujúci znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 3. mája 2012.

28. Okresný súd uznesením zo 17. mája 2012 priznal znalečné.

29. Sťažovateľka podala 26. júla 2012 návrh na pripustenie zmeny (rozšírenie) petitu vzhľadom na výsledky znaleckého dokazovania.

30. Žalovaný sa vyjadril k záverom znalcov podaním z 21. augusta 2012.

31. Pojednávania konané 22. novembra 2012 bolo odročené z dôvodu hospitalizácie znalkyne.

32. Uznesením z 9. januára 2013 okresný súd priznal znalečné znalcovi prítomnému na pojednávaní.

33. Na pojednávaní konanom 21. februára 2013 okresný súd pripustil rozšírenie návrhu sťažovateľkou a pojednávanie bolo odročené na účely doplnenia znaleckého posudku.

34. Okresný súd urgoval podanie doplnku k znaleckému posudku prípismi zo 14. marca 2014 a 16. mája 2014.

35. Na žiadosť znalkyne okresný súd 20. augusta 2014 zaslal súdny spisový materiál znalkyni.

36. V súvislosti so zmenou rozvrhu práce bol spis 14. júla 2015 pridelený inej zákonnej sudkyňi. Táto zákonná sudkyňa spracovala prehľad ňou vykonaných procesných

úkonov vo vyjadrení, ktoré tvorí prílohu prípisu okresného súdu sp. zn. Spr. 3624/2016 zo 7. októbra 2016; v prílohe prípisu sa okrem iného uvádza:

„Po pridelení veci do oddelenia 16C súd výzvou zo dňa 12. 08. 2015 vyzval znalkyňu..., aby obratom doručila znalecký posudok a vrátila súdny spis... Spis bol súdu vrátený ako to vyplýva z elektronického registra dňa 07. 12. 2015.

Uznesením č. k. 18 C/422/2004-318 zo dňa 08. 01. 2016 bolo rozhodnuté o priznaní znalečného znalkyni [REDAKOVANÉ] a uznesením č. k. 18 C/422/2004-319 zo dňa 08. 01. 2016 bolo rozhodnuté o priznaní znalečného znalkyni [REDAKOVANÉ]

Žalobkyňa bola výzvou zo dňa 08. 01. 2016 vyzvaná na úpravu petitu žaloby v zmysle výpovede na pojednávaní konanom dňa 21. 02. 2013...

Žalobkyňa podaním doručeným súdu dňa 02. 03. 2016 podala písomné vyjadrenie vo veci a navrhla zmenu petitu žaloby.

Uznesením č. k. 18 C/422/2004-326 zo dňa 20. 05. 2016 súd konanie v časti žaloby z dôvodu späťvzatia zastavil a pripustil žalobkyňou požadovanú zmenu petitu.

Výzvou zo dňa 20. 06. 2016 boli vyzvané strany na oznámenie návrhov na vykonanie dokazovania a bola vyzvaná Sociálna poisťovňa, na predloženie listinných dokladov.

Žalobkyňa podaním doručeným súdu dňa 01. 08. 2016 oznámila návrhy na vykonanie dokazovania a preložila listinné doklady.

Sociálna poisťovňa pobočka Trnava podaním doručeným súdu dňa 01. 08. 2016 predložila listinné doklady.

Výzvou zo dňa 08. 08. 2016 boli stranám doručované podania a predložené listinné doklady a žalobkyňa bola vyzvaná na odôvodnenie v zmysle § 197 Civilného sporového poriadku ňou navrhnutého dokazovania výsluchom svedkov a Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava bola vyzvaná na predloženie stranami požadovaných listinných dokladov.

Žalovaný dňa 12. 08. 2016 doručil vyjadrenie k podaniu žalobkyne.

Žalobkyňa podaním doručeným dňa 16. 09. 2016 oznámila dôvod výsluchu ňou navrhnutých svedkov.

Súd uznesením č. k. 18 C/422/2004 zo dňa 28. 09. 2016 nariadil na pojednávaní dňa 05. 12. 2016 výsluch žalobkyňou navrhnutých svedkov. “

Ústavný súd zistil, že popis priebehu napadnutého konania v období od 14. júla 2015 zákonnou sudkyňou zodpovedá obsahu spisu, a preto ho považoval za relevantný podklad pre svoje rozhodovanie.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 808/2016-30 zo 4. novembra 2016 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie po predchádzajúcej výzve ústavného súdu predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 3624/2016 zo 6. decembra 2016 oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania a predložil doplňujúce vyjadrenie k sťažnosti, z ktorého vyplýva, že vo veci bolo 5. decembra 2016 uskutočnené pojednávanie, na ktorom bola vypočutá sťažovateľka a ňou navrhnutí svedkovia a na účely podania písomných vyjadrení strán k vykonanému dokazovaniu bolo pojednávanie odročené na 27. február 2017.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 3624/2016 zo 7. októbra 2016 a zo 6. decembra 2016 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 21. decembra 2016 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a zotrval na doterajších vyjadreniach.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná

a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o náhrade škody je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov. Okolnosti daného prípadu neodôvodňujú záver o právnej zložitosti veci, avšak s prihliadnutím na potrebu rozsiahlejšieho znaleckého dokazovania súdnymi znalcami z viacerých odborov ústavný súd dospel k záveru, že vec je skutkovo zložitejšia, pričom táto skutočnosť bola objektívne spôsobilá prispieť k predĺženiu napadnutého konania. Ústavný súd prihliadol pri svojom rozhodovaní aj na význam predmetu konania pre sťažovateľku, ktorým je náhrada škody na zdraví (z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, pozn.) spôsobenej dopravnou nehodou.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka neprispela významnejšou mierou k predĺženiu predmetného konania, naopak, okresnému súdu poskytla požadovanú súčinnosť riadne a včas, pričom sa zároveň aktívne usilovala o dosiahnutie plynulosti konania (napr. opakovanými žiadosťami o nariadenie termínu pojednávania, pozn.).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že k významnému predĺženiu napadnutého konania došlo úplnou neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu po dobu takmer dva a pol roka (od podania žaloby 24. novembra 2004 okresný súd nevykonal žiadne procesné úkony do 18. júna 2007, keď bola žaloba po prvýkrát zaslaná žalovanému, pozn.), pričom prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo s odstupom viac ako 4 rokov po začatí konania (29. januára 2009, pozn.).

Ústavný súd taktiež na ťarchu okresného súdu pripísal skutočnosť, že znalecké dokazovanie, ktoré bolo nepochybne nevyhnutné vykonať v konaní o náhradu škody na zdraví sťažovateľky, bolo účinne nariadené (v dôsledku opakovaných zmien v osobe znalca, pozn.) až uznesením z 11. marca 2010 (po 4 a pol roku od podania žaloby, pozn.), a to i napriek tomu, že v záujme hospodárnosti konania a riadnej prípravy veci na pojednávanie okresný súd mohol a mal zabezpečiť vypracovanie znaleckých posudkov z potrebných odvetí súdneho lekárstva čo najskôr a podľa možností súčasne. Postup okresného súdu pri zabezpečovaní znaleckého dokazovania preto ústavný súd hodnotí ako neefektívny.

Na základe uvedeného ústavný súd, prihliadajúc aj na zjavne neprimeranú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (takmer 11 rokov ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu na súde prvého stupňa, pozn.), ale najmä na zistené obdobie neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu, dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 442/2004 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako aj zistenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu a naliehavosť významu predmetu konania pre sťažovateľku ako poškodenú dopravnou nehodou, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 4 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si sťažnosťou uplatnila nárok na úhradu trov konania v sume 355,73 € za dva úkony právnej služby vrátane dane z pridanej hodnoty.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 858 € (za dva úkony v roku 2015).

Úhradu priznal za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Tarifná odmena za každý úkon vykonaný v roku 2016 predstavuje sumu 139,83 €, čo spolu činí 279,66 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 296,44 €. Právny zástupca sťažovateľky preukázal osvedčením o registrácii pre daň, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto ústavný súd zvýšil priznanú úhradu trov konania o túto daň v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky. Ústavný súd priznal sťažovateľke nárok na úhradu trov konania v uplatnenom rozsahu, t. j. 355,73 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2017